

M U N I
M E D

Komunitní ošetrovatelství

2. Týden

Obsah

1. Komunitní ošetřovatelství
 - Definice
 - Cíle
2. Komunitní sestra
 - Vzdělávání
 - Kompetence
3. Role komunitní sestry

Ošetřovatelství

- Je samotný vědní obor, který se zaměřuje na aktivní vyhledávání a uspokojování biologických, psychických, sociálních a duchovních potřeb nemocného i zdravého člověka.
- Využívá poznatky z jiných oborů (multidisciplinární) a využívá vazby a spolupráce mezi obory (interdisciplinární).
- Teoretická základna oboru ošetřovatelství umožňuje jeho neustálý rozvoj.
- Klade důraz na kvalitu a bezpečnost poskytované péče.

Cíle ošetrovatelství

- udržení, podpora a navrácení zdraví
- uspokojování biologických, psychických a sociálních potřeb
- zachování nebo navrácení soběstačnosti a sebepéče
- poskytování péče, těm kteří se o sebe nemohou nebo nechtějí pečovat
- péče o nevléčitelně nemocné
- zajištění klidného umírání a důstojné smrti
- kvalitní edukace nemocných a jejich nejbližších
- poskytování ošetrovatelské péče na základě EBN
- poskytovat týmovou, aktivní, individualizovanou, kvalitní a bezpečnou péči

Hlavní rysy ošetrovatelství

- aktivní poskytování komplexní ošetrovatelské péče
- poskytování individualizované formou ošetrovatelského procesu
- poskytování ošetrovatelské péče na základě EBN
- holistický přístup k nemocnému
- poskytování péče ošetrovatelským týmem složeným z různě kvalifikovaných pracovníků (vícestupňový způsob)
- preventivní charakter péče
- poskytování ošetrovatelské péče na základě definovaném etickém rámci

Místa poskytování ošetrovatelské péče

- Zdravotnická zařízení
 - Státní
 - Nestátní
- Sociální zařízení
 - Státní
 - Nestátní
- Přirozeném domácím prostředí
- Komunity

Komunitní ošetřovatelství

Mezi priority ošetřovatelství v České republice z hlediska komunitního ošetřovatelství patří:

- posílení aktivní účasti rodin a komunit na podpoře zdraví;
- edukace rodin a komunit v oblastech zdravého životního stylu;
- podpora nezávislosti rodiny a komunity v péči o zdraví;
- systematický rozvoj komunitního ošetřovatelství.

Komunitní ošetřovatelství

- osoba = komunita, tj. všechny osoby žijící na určitém území vymezeném skutečnými nebo symbolickými hranicemi, též osoby se společnou základní charakteristikou- kultura, věk, zaměstnání, zájmy, zdravotní stav, rizikové chování apod.,
- prostředím je myšleno vše, co ovlivňuje a podmiňuje vývoj a život komunity,
- zdraví je stav bio-psycho-sociální a duševní rovnováhy, který umožňuje komunitě rozvinout v maximální míře svůj potenciál.

Komunitní sestra

- sestra pro veřejné zdravotnictví (public health nurse),
 - sestra pro návštěvní službu (health visitors nurse),
 - sestra pro domácí péči,
 - sestra pro zdravotní výchovu,
 - rodinná sestra (family nurse)
- Sestry pracují ve státním zájmu samostatně v terénu .
 - Jsou součástí veřejného zdravotnictví.
 - Odměňovány jsou z veřejných prostředků.
 - Přípravovány v různých specializačních kurzech

Komunitní ošetřovatelství v ČR a v zahraničí

- Rozvoj komunitního ošetřovatelství je v západoevropských zemích na vyšší úrovni než v České republice. Snahou a prioritou Světové zdravotnické organizace a jednotlivých členských zemí je jeho neustálý rozvoj.

Komunitní ošetrovatelství

- **Primární zdravotní péče** - poskytovaná praktickým lékařem při prvním kontaktu s nemocným.
- Plnění zdravotní politiky v komunitě.
- Přesunutí péče z akutních zařízení do komunitních.
- Zaměřuje se na rehabilitaci.
- Edukace rodinných příslušníků pro poskytování laické ošetrovatelské péče.
- Součástí komunitní péče se stává primární, sekundární a terciální péče, prevence.
- Spolupracuje se sociálním, ekonomickým a politickým sektorem v komunitě.
- Práce s klientem a jeho rodinou v přirozeném prostředí.
- Zasahuje do všech oblastí života od narození (početí) po úmrtí, péče o pozůstalé - doprovázení.

Komunitní ošetřovatelství

- je disciplína, která zahrnuje výzkum založený na důkazech spolu s pokroky ve vědě a novými přístupy ke zlepšení zdraví.
- Praxe bere v úvahu kulturní a socioekonomické zázemí lidí v komunitě.
- Komunitní péče v zahraničí je zaměřená na ochranu zdraví, prevenci onemocnění a výchovu ke zdraví.
- Zaměřuje se na péči o nemocné a zdravé občany, na jejich rehabilitaci, poskytování přímé péče, hodnocení poskytovaných komunitních služeb.
- Edukace členům komunity i na téma udržování jejich zdraví, aby tak mohly snížit výskyt nemocí a úmrtí.
- Distribuce předměty související se zdravím, jako jsou kondomy a těhotenské testy.
- Zaměřují se na zdravotní problémy, které se v komunitě snaží kontrolovat nebo eliminovat (infekční a pohlavně přenosné nemoci, obezita, špatná výživa, zneužívání návykových látek, kouření, nechtěné těhotenství..)

Stupně komunitního ošetřovatelství:

Rozdělená podle potřeb

Nejnižší stupeň = podpůrné působení, nejvyšší stupeň = péče v plném rozsahu.

1. Podpůrné působení

- povědomí o zodpovědnosti za vlastní zdraví a úroveň zdravotního uvědomění je nízká a vyžaduje doplnění.
- má dostatečné vědomosti, nemá dostatek vůle dodržovat opatření.

2. Edukační činnost

- zručnost v péči neznalost péče o zdraví, má chybné návyky nedostatečná o své zdraví.

3. Péče v plném rozsahu

- převzetí zodpovědnosti za klienta, který ztratil soběstačnost, nezávislost.

Legislativní ukotvení komunitní péče

- Zákon č. 372/2011 Sb. *Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování.*
 - Definována pouze péči poskytovanou v domácím sociálním prostředí klienta (návštěvní služba a domácí péče – ošetrovatelská péče, léčebně rehabilitační péče nebo paliativní péče), domácí ošetrovatelskou péči indikuje lékař.
- MZČR – Koncepce ošetrovatelství věstník 6/2021
https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/wepub/9584/21397/Koncepce_osetrovatelstvi_vestnik_6_2021.pdf
- 158/2022 Sb., kterou se mění 55/2011 Sb. *Vyhláška o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků*

Komunitní sestra

Komunitní sestra - **všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí.**

- Specializační vzdělávání
 - Absolvent/ka studia všeobecná sestra
 - Minimální praxe 24 měsíců na klinickém pracovišti.

Specializační vzdělávání komunitních sester

- Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru
VŠEOBECNÁ SESTRA - DOMÁCÍ PÉČE A HOSPICOVÁ PÉČE
- Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru DĚTSKÁ
SESTRA DOMÁCÍ PÉČE A HOSPICOVÁ PÉČE
- Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru
PORODNÍ ASISTENTKA - KOMUNITNÍ PÉČE V PORODNÍ
ASISTENCI

Činnosti komunitní sestry

- Kompetence - ***Vyhláška o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků v aktualizovaném znění***
- Komunitní sestra spolupracuje s lékařem, sociálními pracovníky, odborným pracovníkem v ochraně veřejného zdraví ...

Činnosti komunitní sestry

- Činnosti komunitní sestry jsou dány vyhláškou č. 55/2011Sb.

<https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2022/07/55-2011-aktualni-zneni.pdf>

- <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-55?text=55%2F2011>

55/2011 Sb.

VYHLÁŠKA

ze dne 1. března 2011

o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků

Jaké by měla být osobnost komunitní sestry?

Osobnost komunitní sestry

– Vysoké nároky na:

- odborné dovednosti jak praktické tak teoretické
- schopnost kritického myšlení
- komunikační dovednosti
- empatie
- umění naslouchat
- individuální přístup ke klientům
- vynalézavost
- flexibilita
- samostatnost
- zvládání krizové situace
- psychická odolnost
- schopnost sebekázně v chování (emoce a jednání)
- znalosti i z jiných oborů, zejména ze sociální psychologie, sociální práce, sociální politiky, sociálního zabezpečení, sociologie, managementu

Osobnost komunitní sestry

Práce komunitní sestry je především interdisciplinární prací,

– Spolupráce s:

- odborníky nelékařských oborů,
- sociálními pracovníky státního i nestátního sektoru,
- zástupci komunity.

Osobnost komunitní sestry

- samostatně indikuje ošetrovatelské intervence v prostředí klienta.
- má autonomii při plánování a provádění opatření ošetrovatelské péče o pacienty.
- sleduje každý den více pacientů a často cestuje z jednoho domova do druhého.
- má možnost vybudovat si dlouhodobé vztahy s komunitními pacienty

Role komunitní sestry

V současnosti komunitní sestra zastává několik rolí:

Role komunitní sestry – klinická sestra

- posouzení zdravotních potřeb komunity
- určuje zdravotní potřeby rodin a komunity obecně
- posuzuje a vyhodnocuje sociální determinanty, které mají vliv na zdravotní stav této komunity.
posouzení zdravotních rizik, zranění a postižení,
- formuluje ošetrovatelský problém (diagnózu).
- tvoří plán na řešení zdravotních potřeb komunity.
- vykonává některé naplánované intervence, např. vede poradenství při zdravotních problémech,
- provádí hodnocení komunity, aby zjistila, zda její plán péče má požadovaný účinek.
- provádí změny v plánu péče

Role komunitní sestry – líderka, obhájkyňe práv

- zodpovědnost za budování vztahů a partnerství v celé komunitě, aby zlepšila zdraví jednotlivců a rodin.
- jako obhájce mohou sestry požádat o další zdroje, které pomohou komunitě a informují ostatní o zdravotních problémech této komunity.

Role komunitní sestry – administrátorka

- vedení dokumentace, zejména vedení ošetrovatelského procesu
- shromáždění údajů o komunitě
- zpracovává dílčí statickou evidenci
- navrhuje a spoluvytváří edukační materiály (brožury, letáky...)
- píše zprávy a články, vzdělávací materiály, knihy.

Role komunitní sestry – manažerka

- vede tým
- koordinuje činnost členů týmu, poskytuje supervizi.
- komunikuje se svými nadřízenými s místními ev. státní samosprávou, se zdravotními pojišťovny, se zástupci zdravotních a sociálních odborů, s donátory

Role komunitní sestry – edukátorka

- vzdělává své pacienty a jejich rodiny o diagnóze, léčbě a plánech péče.
- vysvětluje péči po nemocniční léčbě, jako je užívání léků, výživa, cvičení nebo požadované následné kontroly u lékaře....
- Výchova veřejnosti v oblasti prevence (zdravé stravování, základy péče o vlastní zdraví...).

Role komunitní sestry – výzkumnice

- identifikuje problémy komunity
- provádí analýzu a výzkum.
- Informují o výsledcích výzkumu
- implementují novinky a změny do praxe

Role komunitní sestry – konzultantka

- spolupracuje s ostatními odborníky multidisciplinárního týmu
- poskytuje poradenství sestrám v klinické praxi či samotným klientům.

Otázky:

1. Jak byste definovali komunitní ošetřovatelství.
2. Kdo je komunitní sestra?
3. Jaké jsou požadavky na vzdělání komunitní sestry v České republice?
4. Které činnosti vykonává komunitní sestra bez indikace lékaře?
5. Které činnosti vykonává komunitní sestra na základě indikace lékaře?
6. Vyjmenujte role komunitní sestry